

مشتاق

مطبعه و محل اداره :

جفال اوغلنده امنيت
سندوغی جوارنده
شنکول يقوشنده
۲۰ نومرو

اظهار :

مسلکمه موافق آثار
جدیده مع الممنونیه
قبول اولنور

درج ایدلهین آثار اعاده اولنماز

دیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیانده ربالخاصه احوال و شئونه اسلامیه دیر بحث ایدر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

درسعادته نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندربلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

آلتنجی جلد

۱۱ جمادی الاخره پنجشنبه ۲۶ مایس ۳۲۷

عدد : ۱۴۴

فلسفه درس‌لری

مقدمه

فلسفه نك تقسیمی . — مقالات سابقه ده فلسفه نك شكل حاضری حقنده بعض ایضاحات ویرلش ویر طقم تعریفار ذکر ایدلشدی . فلسفه و پسیقولوژی به دأر صوك زمانلرده نشر ایتدیکی اثرلریله کسب اشتهار ایدن ره بی « A. Rej » ، فلسفه بی (انتقاد فیکری) جمله سیله تفسیر ایدرهك دیورکه : اصول فلسفه نك اك مهم سجه سی (تفکر) در . شو حالده ممکن اولدینی قدر ای حرکت ایده بیلیمک ایچون ، طانییغمز ، بیلدیگمز هر شیشه دأر اجرا ایده جگمز انتقادات فیکریه بر فلسفه صاییلیر .

تفکرات و انتقادات فیکریه نك اك مهم موضوعلری ایسه ، افعال و حرکات بشریه ایله انلرک نتایج عمومیه لرندن عبارتدر . حرکات بشریه تدقیق اولنه رق استقامت و جهت نمایلری تعیین ایدیلرسه فلسفه نك تقسیم طبیعی سنی استخراج ایتک ممکن اولور . شویله که :

۱. — محیط و الحآت محیطی آ کلامق ایچون انسان ، قوانین طبیعتی تدقیق و تتبع ایتک مجبوردر . تعیر دیکرله انسان ، اقامت ایتدیکی خانه نك موقع و تقسیماتی ، احوال عمومیه سنی ، فصل بیلیرسه ، فصل بیلیمسی ایجاب ایدرسه ، ایچنده یشادینی عالمی ده اویله جه طانییسی ، اوکر نهمسی اقتضا ایدر . کائناته و کائناته سرزده ظهور اولان حادثات طبیعیه به آنجق فن سایه سنده کسب و قوف ایده بیلیرز . حالبوکه فنك بو خصوصده کی مه تودلرینی (اصوللرینی) تدقیق و تنقید ایده جک ده فلسفه در . ایشته ، فلسفه نك بو بابده یوروتنه جکی انتقاد انك هیئت مجموعه سی علم منطق (Logique) دیدیگمز فنی تشکیل ایدر .

۲. — طبیعت و نوامیس طبیعتی نه قدر طوغرو و نه درجه اساسلی بر صورتده تعمیق ایدرسه حرکات شخصیه مزیده او نسبتده ای تنظیم ایتش اولورز .

بو حال ، کندی حقوقری صیانت ، دیکرک حقوقنه رعایت اساسلرینی احضار ایده جکندن ، همجنس لر مزله اولان مناسباتمزک دها عادلانه ودها ای بر صورتده اداره ایدلمسنی تأمین ایدر .

بو خصوصده کی قواعدك هیئت مجموعه سی ایسه فلسفه نك (حکمت اخلاقیه Ethique) شعبه سنی تشکیل ایدر .

۳. — انسانلر بعضاً بر غایه تعقیب ایتیکسزین بر طاقم فعالیت لاقیدانه بولورلر . بو کی فعالیتلر ، نتیجه ده بعض آثار صناعیه تولید ایدر . آثار مذکوریه بی میدان کتیرمک ایچون تطبیق ایدیلان اصوللرک هیئت مجموعه سی فلسفه نك دیکر بر قسمی اولان (حکمت بدایع Esthétique) ك موضوعنی تشکیل ایدر .

۴. — عملی و نظری بالجه تبعات و مطالعاتمزک نتیجه سی ، بزى ، طبیعت ، شخصمزه ، عالمده کی موقع و مقدراتمزه دأر اعمال

فکره و عمومی بر طاقم نظریه لر تأسیسنه سوق ایدر . بو عمومی نظریه لرك هیئت مجموعه سی ، فلسفه نك اك مهم قسمی اولان (حکمت نظریه) نك (Métaphysique) اساسنی تشکیل ایدر .

حسیات ، عقل ، وجدان و اراده یه متعلق اولان مباحث ، اوتنه دنبری فلسفه داخلنده مطالعه و تدقیق ایدلمکده در . ارباب فلسفه دن بر جوق ذوات ، بو کونده ، عینی طرزى تعقیب ایدیورلر . شو حالده ، مباحث فلسفیه یه ، اك اول پسیقولوژیدن باشلا یه رق متعاقباً حکمت بدایع ، منطق ، حکمت اخلاقیه و حکمت نظریه قسملری تدقیق ایدیلیرسه عنعنه دار اولان بو اصوله رعایت ایدلمش اولور .

اون طقوزنجی عصره نهایتلرینه قدر پسیقولوژی فنی فلسفه ایله برلکده مطالعه ایدلمکده ایدی . هر مسلک فلسفی به برده مسلک پسیقولوژی ترفیق ایدیلیردی . یعنی یکانه مه تودی بالذات بشری تدقیقندن عبارت صاییلان پسیقولوژی ، مناقشات فلسفیه نك بر ذیل کی تلقی ایدیلیر و فنون مثبتیه ایله هیچ بر صورتده علاقه دار عد اولمیردی .

فلسفه نك ، بو تقسیمی متأخرین طرفندن خلیجه خیر پالانمش ؛ مهم تعدیلاته اوغرا دلمشدر .

تعدیلات مذکور نك ایلك تملنی (اوکوست قونت) آبدی . تأسیس ایتدیکی پوزیتیویزم مسلکیله اون طقوزنجی عصرک تاریخچه افکارنده پک درین ایزلر براقش اولان قونت ، بو خصوصده مجدیدن اخیر نك پیشواسی صاییلمالیدر .

صوك زمانلرده ، پسیقولوژی ، منطق ، حکمت اخلاقیه و حکمت بدایع فیلری ، فنون مثبتیه میانیه ادخال ایدیلرک ، فلسفه مفهوم نك یالکز متافیزیک معناسنه حصر و تخصیصی توصیه ایدلمکده در .

ترقیات فنییه ، فلسفه ده دخی پک جوق تحول و تکاملی موجب اولدی . بو تکاملک ، استقبالده دها بشقه بر صورتده تجلی ایده جکی شبهه سزدر . وقتیه فلسفه فصل برفن عمومی حالنده ایدیه آتیاده — فقط بر باشقه معناده اولمق اوزره ین برفن عمومی منظره سنی اکتساب ایده جکدر . اولجه فلسفه ده هر شیدن بحث ایدیه بیلیردی : پرنسیپلر ، نتیجه لر ، قانونلر ، علتلر ، وقعه لر ، حادثه لر ، حقایق عمومیه لر ، بونلرک هپسی مباحث فلسفیه یه داخل اولورلردی . طبیعی بو بر افراطدی . پوزیتیویستلرک (حکمت مثبتیه طرفدرانی) بردنبره کوسزدکلری هجوم ایسه بر تقریطدر .

بوکون فلسفه ، بر طرفندن بر فن عمومی منظره سی عرض ایتدیکی حالده دیکر طرفندن بر خصوصیت ابراز ایدیور .

موسیو ریو « عصر حاضرده انکایز پسیقولوژیسی عنوانلی اثرنده دیورکه : « فلسفه بی بو معنایه ، (متافیزیک معناسنه) حصر ایتدیگمز تقدیرده بوکابر فن نظریه باقه بیله جگمیز ؟ اساسات فنییه فلسفه دن اخراج اولندقدن صکره بو حال فصل قابل اوله بیلور ؟ بوکون ، قانونلر ، نسبتلر ، وقعه لر ، حادثه لر ، بونلرک هپسی فنك

بر فلسفه ريبه ويا انتقاديه منجر اولور . جدال و معارضه فلسفه نك روحى كيدر .

اون طقوزنجى عصرده ، فن ايله فلسفه ، محدود و بر زمان ايچون يكدىكرندن افتراق ايدر كى اولديلر . فقط ، حقيقت جالده بو افتراقى ، فن و فلسفه ده دكل ، ارباب فن و فلسفه نك شخصلرنده آراميدر . فن و فلسفه هيچ بر زمان ، صورت قطعيده ، برلرلرندن آيرلماشلردر و آيريله مازلر .

بر زمانلر ، ارباب فنونك ، فلسفه يه قارشى درين بر نفرت كوسترمه لرى موده حكمنه كيرمىدى . عيني زمانده ، فيلسوف كچينلر ايسه ، ارباب فنك مساعيلرندن بسبتون بي خبر بولنورلردى . بو غريبه تاريخيه نك اسبابى پك قاريشقدردر . او كوست قونتك پوزيتيويزم مسلكى ، برچوق نقطه نظردن ممنونيت بخش نتايج حصوله كيرمكه برابر ، شو حالك - ولو قسماً اولسون - مسئوليتندن وارسته قاله مز .

آلمانيا حكما سندن قانت ، ژان فيخته (Fichte) هغل (Hegel) كى راسيونالستلر فن و فلسفه آردسندكى روابط صميميه يي ممكن مرتبه محافظه ايتملردى .

قانتك (عقل محض انتقادى) عنوانلى اثرى رياضيات ونيوتون فيزيكك بر حجت ، كيدر .

فقط ، بالاخر ، شلليخ « Schelling » طرفندن تأسيس ايديلن (ايدى آلزيم سوپر تيف) مسلكيله مشهور شوپنهورك (Schopenhauer) نظريه بدينيلى ، قانت و طرفدرانك مسلك عقيليرنى ايجه خيربالامشدر . فن ايله فلسفه آردسندكى منافرت ايشته بو تاريخندن باشلار . شلليخ و شوپنهورك تلقيناتلرى نتيجه سنده دركه فلسفه عقليه يه قارشى افكارده شدتلى بر جريان مخالفت اوياندى .

حكماى يونانيه طرفندن باشلانيلوب بالاخره حكماى اسلاميه نك ترصين و اكمال ايتديكى مسلك عقليدن تدريجاً انحراف ايديله رك هند اشراقيونك مستيسيزمى ايجنه دوشولدى .

بو صورتله فن ايله اساسات فينه دن عارى اولان بو غريب فلسفه آردسندى بر مجادله دائمه باشلادى .

فقط ، فن ايله فلسفه آردسندكى منافرتك اك مهم سببى ، بالذات ترقيات فينده آرانلمليدر .

فى الحقيقه ، بر سرعت خارقه نما ايله وقوعه كلن بو ترقى ، فن تحصيلنى اشكال ايدى جك درجه لده توسع ايلمى اولديفنندن طبيعى الحصول اولان عكس تاثير ، جهلك تعمى تسهيله سبب اولمشدر . هر كس ، - فنك غوامض مزعجه سنه وقوف پيدا اتمكه لزوم كورمكسزى - قولايجه حكيم اولق چاره لرى آرامغه باشلادى . بو چاره پك قولاي بوله بيلدى : فنه اعلان حرب :

آرتق ، بي سروبن كه وه زه لككرله مالى ستونلر ، جلدلر طولوسى كتابلر افكار عموميه يي هرج و مرج اتمكه باشلامشدى .

حوضه تدقيقه ادخال ايدلمى و فلسفه يه يالكلز فنونك حل و ايضاح ايدى مديكى مسائل براقلمشدر .

مع مافيه ، مسئله حالا حل ايديله مامشدر . مناقشات بوتون شدتيه دوام ايدوب طور ييور . هر ايكى مدعانك ده بر چوق مدافعلى ، بر چوق طرفدارلى وار . فقط هيچ بر طرف ده غلبه كاملى احرار ايدى بيله جك قوتى حائز كورينه ميورلر . بونكه برابر ، فلسفه يي صرف متافيزيك حاله ارجاع اتمك ايستيانلرك ، عددأ كوندن كونه ترايد اتمكه اولدقلى اونوتلما مليدر . باخصوص بونلرك مدعياتى ، معلومات بشريه نك (فنون مثبت) تعقيب ايتديكى قانون تكامله دها موافق كورينور . شمدى يه قدر ، ترقى اتمكه باشلايان هر فن استقلاله طوغرى قوشمىشدر . بو صورتله دركه فنون برر برر فلسفه دن آيرلديلر . بوكون تماميله كسب استقلال ايتش ارلان فنلرى ، تكرار فلسفه يه الحاق اتمك فكرى هيچ كيمسه نك خاطرندن كچه مز . فنك ساحه مطالعه سى بوكونه قدر ، فلسفه نك ضررينه اولق اوزره متصل توسع ايلمىشدر . .

موجودات فى و فلسفى اولق اوزره ايكى نقطه نظردن مطالعه وتدقيق اولنه بيلور . فن ايشاده وثوق ارار و بونك ايچون وقعه لرى « faits » ، حادثه لرى اك بسط اقسامنه قدر يا رياضى ويا تجربى در . بونلره توافق ايتن شيلر فى اوله رق قبول ايديله مزلر .

فلسفه ايسه ، حادثه لردن ، وقعه لردن ، اوزاقدن اوزاغه مستنبط اولان عمومى فكرلرى تدقيق و تعميق اتمك ايستر . چونكه اك عميق نقاط واصل اولق ، اك خفى نكتاى آكلامق خصوصنده پك حريص و متجسس اولان بشريت ، فلسفه ايله اشتغالدن دائماً بر ذوق المى ، هر وقت بر حظ طويشمىشدر .

شمدى يه قدر معلوم اولان مسالك فلسفيه اجمال ايديليرسه ، مختلف كورينان سيستملرك كافه سنده ، بر طاقم خطوط اساسيه مشابهت بولندينى يعنى بو مختلف سيستملرك ، عيني بر جنسك انواعندن باشقه بر شى اولمىشدر آكلاشيلور .

كافه مسائلده متحد اولان شو عمومى سيستم - تعبير قحظنده - اصول مشككه (Méthode constructive) نامنى ويره جكز . بو اصول ، منشأ دن اعتباراً كائنائى قسماً ويا كلياً تشكيكه چالشمقندن عبارتدر . نقطه ابتدار ، بر فرضيه ، بر نظريه در . فقط ، بو افاده دن فلسفه ده هر شينك كفى و فرضى اريدنى مناسى آكلاشلاما مليدر .

مقصد ، كائنائى ايضاح ايچون سرد ايديلن نظريه لده فرض و كيفك دخلى اولديغى سويلمكدر . يوقسه ، مطالعات فلسفيه كاملاً كيفيدر ، فرضيدر ديمك طبيعى طوغرى بر سوز اوله مز .

تاريخ فلسفه واسع بر كتاب مناظره در . هر بحث بر مناظره ايله باشلار . بر مقابله ايله نهايتلر ؛ بر فرضيه دن مخالف فرضيه يه بر طاقم ر بغه لرله ، صارضيتلرله كچيلور . مادياته عائد بر فلسفه دن معنوياته ، اخلاقه دائر بر فلسفه چيقاريله بيلور . چوق كره ، بر فلسفه عقيدويه

یا مسئله‌نک کنهه ، طبیعت و ماهیتده نفوذ ایتیک ایستریز یاخود ساده‌جه او شیک شعور و حواسمه اولان تجلیاتیه اکتفا ایدرز ، یعنی نفس حادثیه تدقیق و مطالعه ایدرز .

برنجی صورتده کی و قوف فلسفی در . حادثه‌نک مادیت و محسوسیتی ایله علاقه‌دار دکلدز .

ایکنجی طرزده کی و قوف ایسه فیدر ، حادثه‌نک تجلی ایتریکی وقعه‌ارده و بو وقعه‌لرک مربوط بولدرقلری قوانینه منحصر در .

دیمک که کائنات ایکی نوع تدقیقه موضوع اوله بیلور . بونلرک بری فی ، دیکری فلسفی در . فن ، مثلاً فیزیک (حکمت طبیعی) ، آنجیق حواسمه ادراک ایدیه بیلدیکمز حادثاتی تدقیق و قانونلری تخری و تأسیس ایدر . فیزیک ، ایستری تجربی ، ایستری ریاضی اواسون ، هیچ بر زمان حادثه طبیعی خارجنه چیقماز ، همه‌حال ، ضیادن ، صوتدن اکثریق و مقناطیسدن ، خلاصه حرکتدن بحث ایدر . حکمت طبیعی هیچ بر وقت ، بالفرض حرارتک اسباب اولیه‌سندن ، حرارتی حاصل ایدن حرکات اهتزازیه‌دن بحث ایتز . تعیر دیکره فیزیک ، ماده‌نک صورت تشکلی ، حرکتی ، اجسامک طبیعت و ماهیتلری تدقیقه کیشمز .

بر شیک ظواهری آکلاشلیمه‌دن اول ، آنک کنهه واقف اولق آرزوسی بر خیالدر . فن حس و تجربه حدودینی کچمز و کچمز . بو حدود خارجنده کی تدقیقات فلسفیه عأددر .

اسباب اولیه ، علل غائییه کی مسائل عالییه حس و تجربه ایله آکلاشیلیمز . پسیقولوجیک فلسفه ایله اولان روابطی حالا تمامیه قطع اولنه‌مامشدر . پسیقولوجی تجربی تأسیس ایتدی . بونده شبهه یوق و غریبه بو بابده بر خیالی آثار نشر اولدی . فقط ، تجربه‌نک ساحه تدقیقه کیرز وقعه‌لر آره‌سنده کی مناسباتک تدقیقی ینه فلسفیه عأددر . پسیقولوجی ، بوکون فلسفدن بسبتون استغنا ایده‌میور . فقط بو استغناک آتیا حصوله کله بیه‌جکی و پسیقولوجیک فنون تجربیه میانیه کیره‌جکی شبهه‌سزدر .

حکمت بدایع ، منطق و اخلاق‌کنده‌جه ، بونلر الان نظریات فلسفیه ایله مشبوع بونلورلر .

مدلی اعدادیسی مدیری

م . شمس‌الدین

بیرونده امریقان پروتستان مکتبی

بوندن اوج درت هفته مقدم طنین غزنیسی سیار مخبری ، محرر مقتدر احمد شریف بکک ؛ بیرونده کائن « مدرسه کلیه انجلیه » مکتبی حقنده که بر مقاله‌سی - طنیندن نقلاً - محترم صراط مستقیمه درج ایدلمشدی ...

بیرونده بولندیم اثناده ایدی که ؛ شریف بکک بندن کلیه حقنده

فرانسه‌ده قوزین V.oCusin طرفندن تأسیس ایدیلن مکتب ، بر غریب فلسفه‌نک اک حرارتی مدافعی ، انه فعال روحی صردسینه کجیدی . بو مکتبک افکارده برقدیمی ایزلرک صولوق اثرلری صوک زمانلره قدر بایدار اولمشدر . قوزین مکتبی ، یک قیمتدار زمانلری ، بیلمیان ، بلینه میان شیلر حقنده ، اوزون مذاقشه‌لر ، فأنده‌سز مباحثه‌لره اماته ایدلمشدر .

بوکون تمامیه ناک ایدلمش اولان بو فلسفه ، جهل و سفسطه طرفندن عم و فقه فیرلاشمش بر حقارته بکزر .

قوزین فلسفه‌نک موضوعی ، متافزیکله پسیقولوجیک بعض مسائل مهمه‌سندن عبارت کیدر .

ویقتور قوزین مکتبی ، بوتون مساعیسی فن ایله فلسفه‌نی تماماً و قطعاً بر لرلندن آیرمغه حصر ایدلمشدی . فقط ، بو مکتب یک جوزوک اساسلر اوزرینه ابتنا ایدلمش اولدیمندن عامک ترقیات حاضره‌سینه قارشی تب آور مقاومت اوله‌میهرق اساسندن منهدم اولدی .

فلسفه حاضره - مستحانات متبایه‌دن صرف نظر ایدیلرسه - کوندن کونه فک اصول ، نتایج و نظریاتنه موافق بر شکل آلمغه سماعی کوریندور . هاملین (Hamelin) ، بوترو (Boutraux) و برغسون (Bergson) بو شکل جدیدک خطوط اساسیه‌نی چیزمشلردی . فوییه (Fouillet) و سه‌آی (Séailles) ایسه چیزیلن خطوط اسلیه‌نی توسیعه ، تنبیه غیرت ، ایدیلر .

اساتذده حاضره ، فلسفه‌نی ، (فی دوشونمک) حاله کتیرمک ایچون صرف مساعیدن کیری قالمیورلر .

فلسفه‌نی بر تهلاکه موقتهیه معروض برافش اولان او قیصه دوره انحراف ، بوکون ممنونیت بخش بر صورتده نتیجه‌پذیر اولمش فلسفه‌نک فن ایلا رابطه‌دار اولمسی لزومی صورت قطعیه‌ده آکلاشلیمشدر . فلسفه ، صوک زمانلره ، یکی باشند فقه یا قلاشمش ، فن ایله یک صمیمی رابطه‌لر پیدا ایلیمش اولمغه برابر ، ادوار سابقه‌نک ضرورتی اولان تأثیراتندن بسبتون قورتیه‌مامشدر .

کوندن کونه فنونک هیئت مجموعه‌سنده وقعه کلان ترقیات ، عینی زمانده فلسفه‌نک اساسلری‌ده احضار ایلدیکندن استقباله فلسفه‌نک ، بسبتون باشقه بر شکل آله‌جنی ظن اولنور .

فلسفه ایدر پسیقولوجی آره‌سنده کی مناسبات

پسیقولوجی حال حاضرده . مستقل بر فن شکلی اکتساب ایدلمشدر . انکلترده ، استوار دمیله ، هربرت اسپنسر ، باین بل ، له‌وه‌کس ، آلمانیاده ووند ، فرانسه‌ده تن وریبوی کی اعظم بو خصوصده یک زیاده صرف مساعی ایلیمشدر . شمیدی ، پسیقولوجی ، تجربه‌وی بر فن کی قبول ایدیلور . یقینده بسبتون فنون مثبتیه میانیه ادخال ایدیه‌جکنده شبهه یوقدر .

اوکر ناک ایستدیکمز بر حقیقتی ایکی صورتله تدقیق ایده‌بیلرز :